

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЗ «ЛУГАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА»**

Кафедра філософії та соціології

РОБОЧА ПРОГРАМА

освітнього компонента «Соціологія»

для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
галузь знань: 23 Соціальна робота

спеціальність (спеціальності): 231 Соціальна робота

освітня програма (освітні програми): Соціальна робота. Соціальна педагогіка.
Практична психологія

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 26 серпня 2022 р.

В.о. завідувача кафедри

Нужна Ю.С.

1. Назва освітнього компонента.

Соціологія

2. Тип освітнього компонента.

Обов'язкові

3. Рік (роки) навчання.

3 курс

4. Семестр / семестри.

6 семестр

5. Кількість кредитів ECTS.

3 кредити

6. Відомості про викладача (викладачів).

Котеленець Катерина Михайлівна, к.соціол.н., доцент кафедри філософії та соціології,
e-mail: lnu.katemix@gmail.com

7. Очікувані результати навчання.

Вивчення курсу сприяє:

Загальних компетентностей:

ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 6. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 10. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 11. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

Спеціальних компетентностей:

СК 2. Здатність прогнозувати перебіг різних соціальних, соціально-педагогічних, психологічних процесів, використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій відповідно до визначених завдань, потреб цільової аудиторії, актуального стану середовища.

СК 4. Здатність до аналізу соціально-психологічних і соціально-педагогічних явищ, процесів становлення, розвитку та соціалізації особистості, розвитку соціальної групи і громади, розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків, виявлення актуального стану психологічної безпеки, наявних ризиків та їх уникнення.

СК 8. Здатність застосовувати сучасні експериментальні методи роботи з соціальними об'єктами в польових і лабораторних умовах.

СК 15. Здатність взаємодіяти з клієнтами, представниками різних професійних груп та громад, встановлювати і підтримувати професійні відносини, співпрацювати з профільними фахівцями, професійними організаціями, іншими зацікавленими сторонами щодо виконання професійної діяльності.

СК 16. Здатність дотримуватися етичних принципів та стандартів професійної діяльності.

Вивчення курсу повинно забезпечити досягнення здобувачами таких *програмних результатів навчання*:

ПРН 1. Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування професійних і встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між соціальними подіями та явищами.

ПРН 2. Вільно спілкуватися усно і письмово державною та іноземною мовами з професійних питань.

ПРН 3. Ідентифікувати, формулювати і розв'язувати завдання у сфері соціальної роботи, соціальної педагогіки, практичної психології, інтегрувати теоретичні знання та практичний досвід.

ПРН 4. Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу соціальної, соціально-педагогічної, психологічної проблеми.

ПРН 5. Теоретично аргументувати шляхи подолання проблем та складних життєвих обставин, обирати ефективні методи їх вирішення, передбачати наслідки.

ПРН 6. Розробляти перспективні та поточні плани, програми проведення профілактичних та просвітницьких заходів, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів, тощо відповідно до вимог замовника, оперативно приймати ефективні рішення у складних ситуаціях.

ПРН 7. Використовувати спеціалізоване програмне забезпечення у ході розв'язання професійних завдань.

ПРН 10. Аналізувати соціально-психологічні процеси в малих та великих групах, самостійно обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проєктивні методики тощо) та технології соціальної, соціально-педагогічної, психологічної допомоги.

ПРН 11. Використовувати методи профілактики для запобігання можливих відхилень у психічному розвитку, порушень поведінки, міжособистісних стосунків, для розв'язання конфліктів, попередження соціальних ризиків та складних життєвих обставин.

ПРН 12. Визначати зміст співпраці з організаціями-партнерами з соціальної роботи, розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування соціальних, соціально-педагогічних та психічних явищ в контексті виконання професійних завдань.

ПРН 15. Приймати практичні рішення для покращення соціального добробуту та підвищення соціальної безпеки.

ПРН 19. Виявляти сильні сторони та залучати особистісні ресурси клієнтів, ресурси соціальної групи і громади для розв'язання їх проблем, виходу із складних життєвих обставин; складати та реалізовувати план консультативного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта, забезпечувати ефективність власних дій.

ПРН 24. Визначати зону професійної відповідальності та взаємодіяти з різними фахівцями, органами, установами, організаціями щодо виконання завдань професійної діяльності.

Soft skills: уміння вирішувати складні проблеми; контекстне мислення; вміння налагоджувати міжособистісні контакти; вміння прогнозувати; гнучкість, швидка адаптація до змін, оцінка та прийняття рішень та ін.

8. Передумови (актуальні знання, необхідні для опанування освітнього компонента).

«Філософія», «Україна в контексті європейської історії та культури», «Соціальна політика і соціальна робота в Україні».

9. Зміст освітнього компонента.

№	Змістовні модулі та їхня структура	Денна форма навчання					Заочна форма навчання				
		Загальна кількість	лекції	Практичні заняття	Лабораторні роботи	Самостійна робота	Загальна кількість	лекції	Практичні заняття	Лабораторні роботи	Самостійна робота
Змістовий модуль 1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ СОЦІОЛОГІЇ											
1.1.	Тема 1. Предмет та завдання соціології	8	2	2		4	10	2			8
1.2.	Тема 2. Основні етапи розвитку соціології	12	2	2		8	10				10
1.3.	Тема 3. Соціальна думка України	8	2	2		4	10				10
1.4.	Тема 4. Організація соціологічного дослідження	8	2	2		4	10				10
1.5.	Тема 5. Особистість і суспільне життя	8	2			6	10				10
Змістовий модуль 2 Суспільство як ОБ'ЄКТ ДОСЛІДЖЕННЯ СОЦІОЛОГІЇ											
2.1.	Тема 6. Суспільство як соціальна система що розвивається	10	2	2		6	8		2		6
2.2.	Тема 7. Соціальна стратифікація	10	2	2		6	8				8
2.3.	Тема 8. Соціальні організації, інститути та групи	10	2	2		6	8		2		6
2.4.	Тема 9. Соціальні процеси, зміни та рухи	8	2	2		4	8				8
2.5.	Тема 10. Галузеві та спеціальні соціології	8		2		6	8				8
ЗАГАЛЬНА КІЛЬКІСТЬ ГОДИН		90	18	18		54	90	2	4		84

10. Список рекомендованої навчальної літератури.

Основна навчальна література

1. Рожанська Н. В. Загальна соціологічна теорія : навч. посіб. Миколаїв : Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2017. 336 с.
2. Кондратюк О, Котеленець К. *Дослідження соціальної дистанції молоді луганської області* : Матеріали конференцій Молодіжної наукової ліги. 2021 Apr 3.
3. Конспект лекцій з дисципліни «Соціологія» для студентів першого (бакалаврського) рівня всіх спеціальностей. укл.: Мачуліна І. І. Кам'янське, ДДТУ, 2019. 61 с.
4. Котеленець К., Кондратюк О. Соціальна дистанція молоді Луганської області: результати опитування. *Науково-теоретичний альманах «Грані»*. 2021. №24 (3). С. 33-39.
5. Котеленець К. М., Боровенська І. І. Політичне життя окупованої території Луганської області: відображення у друкованих засобах масової інформації. *Науково-теоретичний альманах «Грані»*, 2019. №22 (4). С. 91–99.
6. Кучера І. В. Соціологія : курс лекцій для студентів спеціальності 012 «Дошкільна освіта» галузі знань 01 Освіта / Педагогіка. Івано-Франківськ : Симфонія форте, 2021. 72 с.
7. Соціальні виміри суспільства: збірник наукових праць. Випуск 11(22). 2019. 437 с.
8. Толстов І. В., Даніл'ян В. О. Соціологія : навч. посібник. Харків: УкрДУЗТ, 2018. 284 с.

9. Bruch, E. and F. Feinberg (2017), 'Decision-making processes in social contexts', *Annual Review of Sociology*, 43, 207–227.
10. De Graaf, N.D. and D. Wiertz (2019), *Societal Problems as Public Bads*, London, UK: Routledge.
11. K. Gërxhani, N.D. de Graaf and W. Raub (eds) (2022), *Handbook of Sociological Science: Contributions to Rigorous Sociology*, Cheltenham, UK and Northampton, MA, USA: Edward Elgar Publishing. ISBN: 978 1 78990 942 5; <http://dx.doi.org/10.4337/9781789909432>.

Додаткові джерела

1. Бартош О. П. Соціологія освіти: методичні рекомендації до курсу. Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2021. 24 с.
2. Буткалюк В. Соціальні наслідки неоліберальних трансформацій в Україні: соціологічний аналіз. *Соціальні виміри суспільства: збірник наукових праць*. 2019. Випуск 11(22). С. 223–234.
3. Ворона В. Соціологічні нариси політеконома. Київ : Інститут соціології НАН України, 2020. 400 с.
4. Глобальні та локальні кризи: переосмислюючи українське суспільство / Матеріали Міжнародних соціологічних читань пам'яті Н. В. Паніної / за наук. ред. Є. І. Головахи, О. Г. Стегнія та О. О. Максименко. Київ: Інститут соціології НАН України, 2021. 170 с.
5. Конспект лекцій з дисципліни «Методи соціологічних досліджень» для студентів першого (бакалаврського) рівня спеціальності 054 «Соціологія» (Модуль 1. Теоретична сутність соціологічних досліджень) / укл. Мачуліна І. І. Кам'янське, ДДТУ, 2018. 33 с.
6. Кучера І. В. Соціологія : навчально-методичний посібник для підготовки до семінарських занять для студентів спеціальності 012 «Дошкільна освіта» галузі знань 01 Освіта / Педагогіка. ІваноФранківськ : Симфонія форте, 2021. 48 с.
7. Ризики в сучасному нестабільному суспільстві: соціальні і культурні виміри; за ред. Л.Г. Скокової. Київ: Інститут соціології НАН України, 2021. 295 с.
8. Солодько С. Теоретична і практична логіка соціології Бруно Латура. *Соціальні виміри суспільства: збірник наукових праць*. 2019. Випуск 11(22). С. 179–190.
9. Соціальні наслідки пандемії COVID-19: соціологічні аспекти / Матеріали конференції 12 листопада 2021 р. Київ: Інститут соціології НАН України. 101 с
10. Соціологія освіти : метод. рекомендації для студентів, що навчаються за спеціальністю 054 – Соціологія (заочно-дистанційна форма навчання) / Нар. укр. акад., каф. соціології ; авт.- упорядн. І. С. Нечитайло. Харків : Вид-во НУА, 2018. 50 с.
11. Соціологія та сучасні соціальні трансформації: Матеріали XII Міжнародної конференції студентів та молодих науковців (Київ, Київський національний університет імені Тараса Шевченка, 14-15 листопада 2019 року) / За ред. к. соц. н. Алли Петренко-Лисак, к. соц. н. Лариси Фостер, к. соц. н. Оксани Олійник, к. соц. н. Євгенії Мороз. Київ : Видавництво «Наукова столиця», 2019. 135 с.
12. Goldthorpe, J.H. (2017), *Sociology as a Population Science*, Cambridge, UK: Cambridge University Press.
13. Goldthorpe J.H. (2021), *Pioneers of Sociological Science*, Cambridge, UK: Cambridge University Press.
14. Manzo, G. (2022), *Agent-based Models and Causal Inference*, Chichester, UK Wiley.
15. McIntyre, L. (2019), *The Scientific Attitude*, Cambridge, MA: MIT Press.

Інформаційні ресурси

1. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>
2. Національна академія педагогічних наук України URL: <https://naps.gov.ua/ua/>
3. Державна служба статистики України URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
4. Офіційний портал Верховної Ради України. URL: <https://www.rada.gov.ua/>

5. Міністерство освіти і науки України URL: <https://mon.gov.ua/ua>
6. Міністерство соціальної політики України. URL: <https://www.msp.gov.ua/>
7. Бібліотека Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. URL: <http://libr.luguniv.edu.ua/>
8. Онлайн калькулятори, формули, розрахунки. CALCULAT.ORG. URL: <https://www.calculat.org/ua/>
9. Цифровий репозиторій Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. URL: <http://dspace.luguniv.edu.ua/xmlui/>

11. Технології викладання та атестації.

Діяльність здобувача освіти:

- опанування теоретичного матеріалу;
- виступ з повідомленням на практичному занятті;
- презентація доповіді на практичному занятті;
- участь у дискусії на практичному занятті;
- самостійне конспектування першоджерел та їх аналіз, створення структурно-логічних схем;
- виконання завдань для самостійної роботи.

Поточний контроль:

Поточний контроль здійснюється за допомогою тестування, усного опитування; письмового контролю, модульна контрольна робота.

Форма семестрового контролю:

Залік.

12. Критерії оцінювання (у %).

Семестрову рейтингову оцінку розраховують, виходячи з критеріїв:

- модульні контрольні роботи – 20%;
- результати роботи на практичних заняттях – 60%;
- самостійна робота – 20%.

13. Мова викладання.

Українська